

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 29 май 2018 г.
(OR. en)

9507/18

RECH 241
COMPET 384

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	29 май 2018 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	8940/1/18 REV1 RECH 183 COMPET 310
Относно:	Заклучения на Съвета относно засилване на движението на знания в ЕС

Приложено на делегациите се изпращат заключенията на Съвета относно засилване на движението на знания в ЕС, приети от Съвета на неговото 3620-о заседание на 29 май 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

ЗАСИЛВАНЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ЗНАНИЯ В ЕС

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ:

- че една от целите на Съюза е укрепването на неговите научни и технологични бази чрез създаване на европейско научноизследователско пространство, в което изследователите, научните знания и технологиите да се движат свободно;
- заключенията на Европейския съвет от 13 и 14 март 2008 г., в които държавите членки и ЕС се приканват да премахнат пречките пред свободното движение на знания посредством създаването на „пета свобода“¹;
- заключенията си от 29 май 2015 г. относно отворени, основани на интензивно използване на данни и свързани в мрежа научни изследвания като двигател за по-бързи и по-широки иновации², в които отчита, че отвореният характер на научноизследователските данни би могъл допълнително да увеличи ефективното използване на публичното финансиране и изтъква, че превръщането на данните в откриваеми, достъпни, оценяеми, повторно използваеми и оперативно съвместими би повишило значително иновационния потенциал и би създадо нови възможности за бизнеса;

¹ 7652/1/08.

² 9360/15.

- заключенията си от 27 май 2016 г. относно прехода към система на отворената наука³, в които Съветът признава, че ненужните правни, организационни и финансови пречки пред достъпа до резултатите от публично финансирани научни изследвания следва да бъдат премахнати, доколкото е възможно и подходящо, с оглед постигане на оптимален обмен на знания, като се взема предвид, когато е необходимо, нуждата да се извлече полза от резултатите; [...] в които Съветът подчертава, че принципът за оптимално повторно използване на научноизследователските данни следва да гласи „открити – доколкото е възможно, закрити – доколкото е необходимо“; и в които се изтъква значението на това да се осигури дългосрочна устойчивост на научноизследователските инфраструктури и се изисква изработването на целенасочен план за действие;
- заключенията си от 27 май 2016 г. относно Седмата рамкова програма (РП7) и бъдещите перспективи: инвестиции в научните изследвания и иновациите за растеж, работни места и решения на обществените предизвикателства⁴, в които се отчита, че Комисията и държавите членки следва да се стремят към по-добро използване на останалите фондове на ЕС за подпомагане на проектите за научни изследвания и иновации и да създават възможности за прилагане надолу по веригата на резултатите от научните изследвания за търгуеми продукти, услуги и социални иновации;
- заключенията си от 27 май 2016 г. на тема „Регулиране, което създава благоприятни условия за научните изследвания и иновациите“⁵;
- заключенията си от 29 ноември 2016 г. „Мерки за подпомагане на изследователи в начален етап на кариерата си, за повишаване на привлекателността на научните кариери и насърчаване на инвестициите в човешки потенциал за научноизследователска и развойна дейност“⁶, в които Съветът изтъква необходимостта новите поколения изследователи да притежават съответния набор от умения, поставяйки акцент върху използването на цифровите технологии, предприемачеството и трансфера на знания, както и всеобхватността на научните изследвания и отворената наука;

³ 9526/16.

⁴ 9527/16.

⁵ 9510/16.

⁶ 15013/16.

- заключенията си от 1 декември 2017 г. „От междинната оценка на „Хоризонт 2020“ към Деветата рамкова програма“⁷, в които Съветът подчертава значението на ефективното разпространяване и използване на резултатите от научните изследвания и иновациите; признава, че европейската конкурентоспособност зависи от ефективното движение на нови идеи и знания и подчертава значението на по-добрите полезни взаимодействия между различните източници на финансиране от ЕС;
- Становището на ERAC от 7 юли 2017 г. относно междинната оценка на „Хоризонт 2020“ и подготовката за следващата рамкова програма⁸, в което ERAC разглежда рамковите програми като генериращи широк спектър от въздействия – от науката до обществото и от бизнеса до културата, и в което освен това посочва, че наблюдаваният в Европа „парадокс на производителността“⁹ се дължи отчасти на бавното разпространение на иновациите в обществото;
- съобщението на Комисията от 11 януари 2018 г. „Междинна оценка на „Хоризонт 2020“: постигане на максимално въздействие от научните изследвания и иновациите в ЕС“¹⁰, в което се изтъква необходимостта да се надгражда върху постигнатия напредък по отношение на това научните публикации и данните, генерирани по линия на „Хоризонт 2020“, да бъдат открито достъпни за широката научна общност и обществеността;
- Препоръките на Групата на високо равнище от новатори относно създаването на Европейски съвет по иновациите, в които се подчертава значението на по-бързото внедряване на знанията;
- приноса на Комисията и на ESFRI (Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури), както и на други заинтересовани страни към дебата относно дългосрочната устойчивост на научноизследователските инфраструктури и взема под внимание обсъждането на приоритетните действия по време на организираната от българското председателство водеща конференция на тема „Научноизследователските инфраструктури след 2020 г. – устойчива и ефективна екосистема за наука и общество“;

⁷ 15320/17.

⁸ ERAC 1207/17.

⁹ Европейска комисия: *Икономическата обосновка за публичното финансиране на НИИ и неговото въздействие*, 2017.

¹⁰ 5271/18.

Трансфер на знания за постигане на максимално въздействие на научните изследвания и иновациите

1. СЧИТА, че ЕС трябва да използва пълноценно съответните научни и технологични знания, които произвежда, и да осигури по-ефективен трансфер на [...] резултатите от проектите за научни изследвания и иновации към обществото и промишлеността, за да се увеличи максимално въздействието на инвестициите в научните изследвания и иновациите и да се повиши допълнително европейската добавена стойност на рамковата програма; ПОДЧЕРТАВА значението на подкрепата за фундаменталните научни изследвания и насърчаването на съвместните проекти за научни изследвания и иновации и съвместната иновационна дейност, по-специално за осигуряването на база за нови решения и за засилване на иновативната мощ на Европа и на поетапните и върхови иновационни и научноизследователски дейности отдолу нагоре, в т.ч. за МСП;
2. ПРИЗОВАВА Комисията да разработи рамка за мониторинг и оценка на следващата рамкова програма, която да позволи да се проследи напредъкът в постигането на въздействие на програмно равнище в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план; СМЯТА, че подходът за улесняване на въздействието и иновациите следва да бъде адаптиран към спецификата на всеки инструмент;
3. ПРИЗНАВА решаващото значение на движението и трансфера на знания за ефективността на европейското научноизследователско пространство. ПОДЧЕРТАВА значението на движението от любознателност, авангардни научни изследвания за развитието на върхов научен и иновационен капитал. ОТБЕЛЯЗВА в това отношение решаващата роля на Европейския съвет за научни изследвания като катализатор за тези изследвания и приносът на действията по програмата „Мария Склодовска-Кюри“ за движението и трансфера на знания в ЕС; НАСЪРЧАВА Комисията да укрепи допълнително въпросния инструмент, подкрепящ научните постижения на изследователите и движението на знания в ЕС;

4. ПРИКАНВА държавите членки да активизират усилията си за проучване и споделяне на най-добрите практики в областта на трансфера на знания, напр. чрез оптимизиране на достъпа за новатори и граждани до националните и регионалните програми за научноизследователска и иновационна дейност и чрез насърчаване на сътрудничеството между академичните среди и бизнеса; ПРИПОМНЯ, че връзките между предприятията, включително МСП, и научноизследователската дейност, са от съществено значение за пазарната реализация и внедряването и за трансформирането на знанията в нови продукти и услуги, както и че създаването, разширяването и взаимното свързване на научноизследователската дейност, обучението и центровете за иновации в целия ЕС би могло да укрепи екосистемата за иновации; ПРИПОМНЯ приноса на ключовите базови технологии, включително ИКТ, за конкурентоспособността на промишлеността и водещата роля на ЕС;
5. ПРИЗОВАВА Комисията да насърчава прилагането на принципите и мерките от своята Препоръка от 2008 г. относно управлението на интелектуалната собственост при дейности по трансфера на знания и от Кодекса за университети и други обществени организации за научни изследвания¹¹ и заедно с държавите членки да повишава осведомеността за тези предписания и ако е целесъобразно, да предложи стимули за прилагане на горепосочената препоръка с цел по-нататъшно повишаване на въздействието на научноизследователската и иновационната дейност чрез трансфер на знания; и ПРИКАНВА Комисията да проучи нови решения за създаване на мрежи от демонстрационни и пилотни съоръжения в цяла Европа, където дружествата, и по-специално МСП, да могат да изпробват най-новите си интелигентни продукти и производствени системи с цел по-ефективно внедряване на нови технологии;
6. ПРИКАНВА Комисията, в съответствие с препоръките на Групата на високо равнище за постигането на максимално въздействие от програмите на ЕС за научни изследвания и иновации и доклада на Работната група за уменията за отворена наука, да проучи какви са възможностите следващата рамкова програма да предостави по-голяма подкрепа за развитие на уменията и компетентностите по линия на финансирани от ЕС проекти;

¹¹ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf

7. ПРИКАНВА Комисията редовно да наблюдава иновационния потенциал и да насърчава политиките и инструментите за използване на резултатите от проектите по рамковата програма, например чрез групиране на допълващи се резултати или чрез инициативата „Иновационен радар“; и във връзка с това ПРИЗОВАВА Комисията да разработи и изпълни стратегия за разпространение и използване с цел по-нататъшно увеличаване на наличността и използването на резултатите от проектите за научни изследвания и иновации и ускоряване на тяхното потенциално внедряване, като обърне специално внимание на клаузите за свободен достъп и за правата върху интелектуалната собственост в споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства, за да може по този начин да се увеличи цялостното въздействие на рамковите програми;

Отвореност и разпространение на резултатите от научните изследвания и мобилност на изследователите

8. ПОДЧЕРТАВА, че по-голямата отвореност и разпространение на резултатите от научните изследвания в полза на обществото, което означава и по-широко внедряване на резултатите от страна на европейските изследователи, новатори, научноизследователски организации и промишленост, по-специално МСП, заедно с подобрените рамкови условия за научните изследвания и иновации, са предпоставки за повишаване на европейската конкурентоспособност и просперитет;
9. ПРИВЕТСТВА работата на Комисията за публично оповестяване на информацията за данните и резултатите от проектите за научни изследвания и иновации чрез европейския облак за отворена наука, информационното табло за „Хоризонт 2020“, CORDIS, както и чрез официалния портал на Комисията за разпространение на получените резултати и данните от научноизследователската и иновационна дейност по проекти, финансирани по всички рамкови програми;

10. ИЗТЪКВА, че осигуряването и стимулирането на отворен достъп до публично финансирани резултати от научни изследвания, като например отворен достъп до публикации и лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и повторно използваеми (FAIR)¹² научноизследователски данни, както и оптималното разпространение и използване на знания, са важни фактори за повишаване на европейската конкурентоспособност и растеж; ОТЧИТА ролята на образованието и обучението през целия живот, включително създаването на целеви програми за умения, особено по отношение на свободния достъп, управлението и обработването на данни, както и правата върху интелектуалната собственост. ОТПРАВЯ ИСКАНЕ към държавите членки и Комисията да насърчават и прилагат необходимите схеми за обучение и стимулиране за участниците в рамковата програма, изследователите и новаторите, за да направят техните резултати и данни достъпни за използване и повторна употреба;
11. НАСЪРЧАВА кариерното планиране на изследователите, включително транснационалната и междусекторната мобилност като част от тяхното непрекъснато професионално развитие и като един от ключовите фактори за разпространение на техните знания. ОТЧИТА, че отворената наука и използването на глобалната екосистема от данни изискват нови умения от страна на изследователите и другите ползватели на данни, както и стимули и възнаграждения; ПРИКАНВА държавите членки и Комисията да подкрепят движението на знания чрез прилагане и по-нататъшно повишаване на мобилността и обучението на изследователите, като същевременно осигурят подходящо наблюдение чрез действията „Мария Склодовска-Кюри“, COST, Еразъм+ и инициативи като EURAXESS, HRS4R и RESAVER;

¹² FAIR данни: лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и повторно използваеми данни
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf

Рамкови условия и полезни взаимодействия между програмите на ЕС

12. ИЗТЪКВА, че е важно да се осигури отворен достъп до резултатите от научните изследвания, за да се насърчава тяхното използване и да се дава възможност на новаторите, научноизследователските институции и предприятията във всички държави членки да създават иновации; ПОДЧЕРТАВА, че европейските, националните, регионалните и местните администрации могат да повлияят положително върху мултиплициращия ефект на иновациите чрез укрепване на единния пазар и веригата на стойност на иновациите; да насърчават публично-частното сътрудничество и потенциал за по-бърза пазарна реализация; и да формулират, разработват и прилагат благоприятни рамкови условия за научни изследвания и иновации, включително подходящи правила за държавна помощ и благоприятстващо иновациите регулиране, например чрез сделки за иновации и прилагане на принципа за иновациите;
13. В този контекст ИЗТЪКВА, че установяването на справедлив баланс между закрилата на правата върху интелектуалната собственост и разпространяването на знания чрез отворен достъп е от ключово значение за стимулиране на движението на знанията;
14. ИЗТЪКВА ОТНОВО колко е важно да се използват полезни взаимодействия между програмата „Хоризонт 2020“ и други имащи отношение програми на ЕС, като например Европейските структурни фондове и инвестиционни фондове (ЕСФИ) и Еразъм+. Подобни полезни взаимодействия могат да проправят пътя за изграждане на устойчиви регионални икономики, благоприятстващи интеграцията на авангардните научноизследователски резултати в образованието и обучението, и за стимулиране на движението и усвояването на знания с крайна цел насърчаване на положителното въздействие сред изследователските организации, университетите, промишлените сектори и общества в цяла Европа;

15. Поради това СЧИТА, както е посочено в неговите заключения от декември 2017 г.¹³, че формулирането на правилата за РП и европейските структурни и инвестиционни фондове, както и всички други имащи отношение програми на ЕС, трябва от самото начало да е съобразено с полезните взаимодействия, съгласуваността, съвместимостта и взаимното допълване както на равнището на разработването на програмите, така и при тяхното изпълнение, като се цели значително опростяване и увеличаване на използваемостта за бенефициентите. Това може да способства за по-добро разпространение на информацията относно подкрепата по линия на всички източници на финансиране от ЕС и за задълбочаване на нейното въздействие;

Дългосрочна устойчивост на научноизследователските инфраструктури

16. СЧИТА, че научноизследователските инфраструктури играят съществена роля за развитието и движението на знанията, за насърчаване на високите научни постижения и за предоставяне на възможност на изследователите да участват в трансгранични научноизследователски дейности, и ИЗТЪКВА техния принос за генериране на висококачествени данни;
17. ПРИЗНАВА положителната роля на ESFRI за насърчаване на развитието на най-съвременни научноизследователски инфраструктури в Европа и ИЗТЪКВА необходимостта от по-нататъшно укрепване и консолидиране на средата на обобщоевропейските научноизследователски инфраструктури с оглед на тяхната дългосрочна устойчивост;
18. ПОДЧЕРТАВА значението на по-нататъшните усилия в рамките на ESFRI за по-добро съгласуване на вземането на решения за създаването и участието в научноизследователските инфраструктури по линия на ESFRI, по-специално чрез обмен на опит за процедурите по отношение на националните пътни карти и прилаганите от тях практики във връзка с националните бюджетни редове;

¹³ Заключения от 1 декември 2017 г. „От междинната оценка на „Хоризонт 2020“ към Деветата рамкова програма“, (15320/17).

19. ПОДЧЕРТАВА значението на човешките ресурси и уменията за обучение като ключови фактори за успеха на научноизследователските инфраструктури и ПРИЗНАВА, че е необходимо научноизследователските инфраструктури да укрепват подход, който е насочен към сферата на услугите; ПРИКАНВА държавите членки и Комисията да разработят, в рамките на ESFRI, общ подход за наблюдение на своите резултати и ПРИКАНВА общоевропейските научноизследователски инфраструктури доброволно да включат този подход в своето управление и да проучат възможностите за неговото укрепване чрез използване на ключови показатели за изпълнението;
20. ПОДЧЕРТАВА значението на ефективното използване на европейските структурни и инвестиционни фондове и на Европейския фонд за стратегически инвестиции в подкрепа на развитието на общоевропейските научноизследователски инфраструктури с цел преодоляване на дисбалансите в областта на научните изследвания и иновациите в Европейския съюз. В този контекст ПРИКАНВА държавите членки и Комисията да проучат възможностите за по-съгласувано използване на тези програми и за разработване на транснационални съфинансирани дейности в областта на научните изследвания и иновациите, които по-специално да подкрепят изграждането и началната фаза на функциониране, включително въвеждането в експлоатация¹⁴ на общоевропейските научноизследователски инфраструктури;
21. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да обмислят нови мерки, които да направят европейските научноизследователски инфраструктури по-широко достъпни и икономически изгодни, като въз основа на Европейската харта за достъп до научноизследователски инфраструктури разработят общи прозрачни политики за достъп, включително за целите на обучението и повишаването на уменията на изследователите, и създадат трансгранични схеми за достъп, например на базата на съвместното финансиране.

¹⁴ Процес, чрез който се тества оборудване, съоръжение или инсталация (което е монтирано или изграждането му е завършено или предстои да бъде завършено), за да се провери доколко то функционира в съответствие със своите проектни цели или спецификации.